

Filozofická fakulta Jihočeské univerzity
Posudek bakalářské práce

Autor práce a studijní obor: **Martin Kukla, bohemistika**

Název práce: **Studie běžné mluvy v obci Vesce**

Oponent bakalářské práce: **Mgr. Michal Havrda**

	HODNOCENÉ ASPEKTY PRÁCE	A	B	C	N	NN
1	Samostatnost zpracování, porozumění problematice, originalita práce		x			
2	Formulace cílů práce a jejich splnění			x		
3	Koncepce a struktura práce (úplnost, logická posloupnost a vyváženost kapitol, rozsah práce)		x			
4	Práce s literaturou/ s prameny (stav bádání, využití databází, práce s cizojazyčnou literaturou, interpretace a kritická reflexe textů, výběr a úplnost pramenné databáze, její kritika a interpretace)		x			
5	Adekvátnost použitých metod a jejich aplikace		x			
6	Formulace závěrů, příp. výsledky výzkumu			x		
7	Formální stránka práce (grafická úprava, jazyková a stylistická úroveň)			x		
8	Formální stránka práce (citační praxe a bibliografické odkazy)			x		

A = Výborně	B = Velmi dobře	C = Dobře	N = Nelze hodnotit	NN= Nevyhověl/a
-------------	-----------------	-----------	--------------------	-----------------

Slovní vyjádření:

Dialektologická bakalářská práce Martina Kukly se věnuje výzkumu běžné mluvy v obci Vesce, jež se nachází nedaleko Dačic na rozhraní Jihočeského kraje a kraje Vysočina. S ohledem na geografickou polohu sídla přichází autor s hypotézou existence širšího spektra nářečních prvků pocházejících z různých nářečních (pod)skupin v užším smyslu českých (jihozápadočeská, středočeská, severovýchodočeská) i moravských (středomoravská) v každodenních neformálních promluvách, jež si v česko-moravském přechodovém pásu konkurují s obecnou češtinou. Jazyková data Martin Kukla získal metodou zvukové nahrávky autentického projevu několika rodinných příslušníků z nejstarší, střední a nejmladší generace. Tyto analyzované rozhovory, jež podpírají vlastní výklad, autor přepisuje podle v dialektologii zavedených zásad, přiloženo je rovněž CD se zvukovou stopou příslušných komunikátů.

V teoretické části autor podává stručné kulturněhistorické pojednání o obci Vesce, dále v krátkosti představuje dialektologii jako vědní disciplínu, již výše zmíněné nářeční oblasti a také metodologii nářečního výzkumu. Praktická část cílí zejména na představení nářečně specifických hláskoslovných, tvaroslovných, syntaktických i lexikálních prvků v mluvě tří generací veseckých obyvatel.

Hodnotě práci jako celek, mohu vyzdvihnout autorovu snahu o vyhledání teritoriálně charakteristických jazykových jevů napříč všemi věkovými kategoriemi. Naopak jako nepřilíživě zdařilý hodnotím velice stručný Závěr, v němž autor pouze konstatuje přítomnost rysů

obecněčeských a jen nepatrné znaky typicky česko-moravské (tzv. moravská krátkost, zak. *-ijou* v 3. os. pl. ind. prez. (fut.), příp. specifické lexikum). Přestože, jak Martin Kukla uvádí na závěr, obecná čeština již vytlačila pro sledovanou oblast typické dialektální znaky, zasloužil by si tento jinak cenný jazykový materiál hlubší závěry v rovině jazykovědné analýzy, nejlépe doplněné frekvenční analýzou výskytu předmětných znaků napříč všemi generacemi. Navíc se domnívám, že při pečlivém čtení by autor jistě objevil jednak další příznakové obecněčeské mluvenostní rysy, jednak především žádoucí znaky česko-moravských nářečí (viz konkrétněji v Námětech a otázkách k obhajobě).

Jisté výhrady mám také k rovině formální. Nepovažuji za šťastné řešení v Obsahu vyčleňovat Úvod mimo desetinný systém a začínat tak číslování kap. 2.1, podobně je z tohoto třídění vyčleněna (z hlediska sémantiky zřejmě nedopatřením při generování obsahu) podkapitola Morfologizované jevy hláskoslovné povahy (59). Podobným nedopatřením zřejmě z textu zmizela podkapitola 3.2.3. U podkapitol 3.2.2, 3.3.2, 3.4.2 bych volil výstižnější název. V rovině syntaktické se autor dopouští velkého množství přešlapů v užívání čárek ve větách, někdy doplněných chybami ve shodě podmětu s přísudkem: „*Tématem mé bakalářské práce bylo dialektologický výzkum běžné mluvy tří generací a to konkrétně...*“ (7); „*Většina obyvatel tedy musí za prací dojíždět, ať už do blízkých větších vesnic, či měst v okolí...*“ (9); „*Mnoho tvarů tlaku obecné češtiny odolávají...*“ (16). Nevyvaroval se však ani atrakce a dalších nedostatků ve větné skladbě: „*Jinak je tomu ve skupině středomoravských nářečích*“ (14); „*Jaromír Bělič dodává zachování rozdílu mezi 2. a 3., 6. pádu singuláru feminina tvrdí deklinace adjektiv...*“ (18); „*Další metodami, jichž...*“ (27), ojediněle se dopouští chyb v ak. sg. mi. zájmena *jenž*: „*...vede s informatorem rozhovor, jenž má pod kontrolou...*“ (26); „*...do panelákového bytu v Dačicích, jenž obdržel dědeček...*“ (31). Snad jen nedopatřením uvádí M. Kukla tytéž informace ve dvou bezprostředně sousedících větách: „*Podle shod či podobností rozlišujeme čtyři dialektální skupiny. V rámci českého jazyka mluvíme o čtyřech základních skupinách.*“ (14), místo doslovných citací bych raději volil parafrázi (např. 11, 13, 16, 21, 26, 33). Autor se také bohužel dopouští četných typografických a interpunkčních chyb, z nichž zmíním pouze záměnu pomlčky a spojovníku při uvádění stránkového rozsahu. Jistý prohrěšek proti citační normě (záměna pořadí vydavatele a místa vydání) je patrný v seznamu literatury, bibliografické poznámky odkazující k webovým zdrojům (8, 67) se také citačních pravidel nedrží.

Z hlediska obsahového musím upozornit na podkapitulu 2.4, v níž se poměrně matoucím způsobem mísí středomoravská a českomoravská (pod)skupina, navíc domnělá diftongizace *é>ej* nekoresponduje s uvedenými příklady. S ohledem na obsah kapitoly 3.1 v praktické části považuji za nadbytečné uvádět obecné informace o postupech dialektologického výzkumu (kap. 2.6).

Poněkud problematická je také klasifikace sufixů *-ejm(a)*, *-ejch*, *-iho*, *-ímu*, které (snad jen kromě duálového reliktu v instrumentálu plurálu) spíše spadají mezi znaky hláskoslovné uvedené v příslušné části práce (3.2.1 a analogicky dále), ke zmíněnému vyrovnávání k *-í* dochází v gen., dat. a lok. sg. f. rodových zájmen a adjektiv, ale nikoli v akuzativu (3.2.1 a dále), autor také cituje z práce D. Matějkové, v níž je zjevně špatně vymezena instrumentálová plurálová koncovka *-mi* (správně *-ami*) a duálová *-ma* (správně *-ama*), byť si je tohoto nedostatku M. Kukla zjevně vědom. V části Morfologizované jevy hláskoslovné povahy (38) uvádí autor stručně jisté jazykové jevy bez uvození nějakým popisem, u příkladu *se pek* (38) chybí exaktní definice zachyceného jevu, příklad tzv. moravské krátkosti (*kravám*) může být i projevem spisovné normy. Odchytky od větné stavby (3.2.4, 3.3.3, 3.4.3) nejsou vždy správně zařazené, mnohdy se o domnělou odchytku ani nejedná.

Přestože práce vykazuje jisté nedostatky ve většině sledovaných aspektů, mohu ji ještě doporučit k obhajobě.

Náměty a otázky k obhajobě:

- 1) Pod vlivem které nářeční podskupiny dochází k vyrovnávání gen., dat. a lok. sg. f. rodových adjektiv a zájmen?
- 2) Je toto vyrovnávání provedeno důsledně u všech mluvčích, či dochází někdy k „odchylkám“ pod vlivem jiné podskupiny? Pokuste se tuto „odchylku“ v sebraném textu vyhledat a teritoriálně charakterizovat (viz str. 99, repl. 42). Je geografický původ této „odchylky“ jednoznačný, nebo lze uvažovat o motivaci z více zeměpisných směrů?
- 3) V nahrávkách jsou rovněž hojně zachycena rodová antroponyma v různých formálních podobách – např. *Tonda Šveců* (str. 135, repl. 72), *Šindelářovi* (str. 86, repl. 204), *pod Báčorovejma* (str. 92, repl. 347), *Jendu Musilovému* (str. 97, repl. 8), *s Pepkem Volšanským* (str. 99, repl. 60), *holky Šindelářovy* (str. 108, repl. 60), *Markéta Báčorová* (str. 115, repl. 25). Jsou tyto odlišnosti nářečně motivovány a generačně podmíněny?

Závěr: Předloženou bakalářskou práci **doporučuji** k obhajobě.

Navrhovaná klasifikace: dobře

V Českých Budějovicích: 31. 5. 2016

.....
podpis oponenta bakalářské práce